

Коментарі Біоенергетичної асоціації України щодо зауважень Кабінету Міністрів України, Головного науково-експертного управління та Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики

Установа, що надала експертний висновок	Зміст зауважень в експертному висновку	Коментар та аргументація БАУ
НКРЕ КМУ	Комісія підтримує зазначені зміни визначення терміну «біомаса» за умови віднесення до біомаси лише <u>невикопної</u> біологічно відновлюваної речовини органічного походження	Таке визначення матиме невелику розбіжність з Директивою Європейського Парламенту та Ради 2009/28/ЄС (від 29.04.2009), яку Україна зобов'язалась ввести в дію з 01.01.2014 р., проте додавання визначення «невикопна» не змінює сенсу даного терміну та може бути прийняте.
ГНЕУ	З цього приводу слід зазначити, що відповідно до п. (е) ст. 2 зазначеної Директиви термін «біомаса» означає <u>частину продуктів</u> , що підлягає біологічному розкладенню, відходи та залишки біологічного походження, що отримуються з сільського господарства (враховуючи речовини рослинного та тваринного походження), лісового господарства та суміжних галузей, враховуючи рибальство та аквакультуру, а також частину промислових та міських відходів, що підлягає біологічному розкладенню. Запропоноване у законопроекті визначення поняття «біомаса», на нашу думку, не є тотожним визначенню цього ж поняття, що міститься у Директиві, оскільки воно може бути протлумачене таким чином, що <u>всі</u> продукти лісового, сільського, рибного господарства та технологічно пов'язаних з ними галузей промисловості можуть бути використані лише як джерело енергії	<p>В Директиві Directive 2009/28/EC of the European Parliament and of the Council of 23 April 2009 on the promotion of the use of energy from renewable sources (http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=Oj:L:2009:140:0016:0062:en:PDF) дано наступне визначення терміну «біомаси»:</p> <p>‘biomass’ means the biodegradable fraction of products, waste and residues from biological origin from agriculture (including vegetal and animal substances), forestry and related industries including fisheries and aquaculture, as well as the biodegradable fraction of industrial and municipal waste (стр L 140/27).</p> <p>Переклад такого визначення було використано в законопроекті №2946 наступним чином:</p> <p>«У цьому Законі біомасою є біологічно відновлювана речовина органічного походження, що зазнає біологічного розкладу (продукти, відходи та залишки лісового та сільського господарства (рослинництва і тваринництва), рибного господарства та технологічно пов'язаних з ними галузей промисловості), а також складова промислових або побутових відходів, що здатна до біологічного розкладу».</p>

		Таким чином, в ЄС дійсно всі продукти, відходи та залишки лісового та сільського господарства, органічного походження, що зазнають біологічного розкладу відносяться до поняття «біомаса».
НКРЕ КМУ	Щодо місцевої складової для об'єктів електроенергетики, що виробляють електричну енергію з біомаси та біогазу.	<p>Необхідно відмітити, що виробництво основних видів відповідного обладнання для використання біомаси, біогазу та ТПВ в якості палива, або хоча б їх основних комплектуючих, на сьогоднішній день, в Україні не освоєно і навряд чи буде освоєно у той короткий термін, що залишився (01.07.2014 для проектів з виробництва електроенергії з біомаси та 01.01.2015 р. для проектів з виробництва електроенергії з біогазу).</p> <p>Об'єктивно необхідно визнати, що українські виробники ніколи не випускали (і навряд чи зможуть випустити протягом найближчих 10 років) таке високотехнологічне обладнання, як парові котли для спалювання біомаси потужністю понад 10 МВт_т, парові турбіни потужностями 1-10 МВт_{ел}, когенераційні установки на біогазі потужністю 100-1000 кВт_{ел}, технологічне обладнання для біогазових установок, ряд іншого спеціалізованого обладнання для біоенергетики. Окрім цього, жоден з виробників не заявив про плани освоєння виробництва в Україні такого обладнання.</p> <p>Необхідно взяти до уваги і той факт, що вимога щодо місцевої складової суперечить принципу недискримінації Всесвітньої торгівельної організації. Принцип недискримінації передбачає, що одній державі в економічній області на території іншої держави надаються такі ж умови, пільги та переваги, що й будь-якій іншій державі. Це можна підтвердити тим, що 19.12.2012 Світова Організація Торгівлі зробила аналогічний висновок відносно програми щодо «зеленого» тарифу в Онтаріо (Канада), згідно якій 60% обладнання має виготовлятися з місцевих ресурсів.</p> <p>Більш того, існуючі зараз термінологічні неточності в описі основних елементів обладнання для об'єктів електроенергетики, що використовують енергію біомаси та біогазу, взагалі унеможливають застосування такого обладнання і, відповідно, отримання «зеленого» тарифу на вироблену електроенергію.</p>
ГНЕУ	В цілому позитивне ставлення до скасування вимоги щодо місцевої складової.	Розділяємо позитивне ставлення ГНЕУ до скасування вимоги щодо місцевої складової.

	<p>Позиція авторів законопроекту з цього питання видається недостатньо послідовною, адже пропонувані ними зміни передбачають не застосовувати вимоги щодо розміру місцевої складової лише щодо обмеженого кола об'єктів біоенергетики.</p>	<p>Варто відмітити, що вимогу щодо місцевої складової вже було відмінено для проектів з гідроенергетики. Біоенергетична асоціація України як профільна організація відстоює позиції сектору біоенергетики. БАУ підтримує ідею скасування вимоги щодо місцевої складової для всіх видів ВДЕ. Проте, вважаємо, що відповідні пропозиції в секторі вітрової та сонячної енергетики повинні бути сформульовані профільними експертами та асоціаціями.</p>
<p>НКРЕ КМУ ГНЕУ</p>	<p>«Зелений» тариф для електроенергії, виробленої з біомаси (біогазу), в Україні відповідає півням тарифів для зазначеного виду альтернативної енергетики к країнам Європи, які мають подібний потенціал розвитку цієї сфери, при цьому ціна сировини для отримання таких видів палива в Україні буде нижчою. Він є конкурентоспроможним та не потребує збільшення, яке призведе до підвищення оптової ринкової ціни електричної енергії та, відповідно, роздрібних тарифів для споживачів.</p>	<p>Існуючий зараз коефіцієнт «зеленого» тарифу (2,3) є недостатнім для динамічного розвитку цього сектору. Протягом 2009-2013 років в Україні було впроваджено лише три теплоелектроцентралі на твердій біомасі. При цьому дві з них – на лушпинні соняшника (тобто з нульовою вартістю палива), а третя – з використанням існуючого котла та парової турбіни (тобто з суттєвою економією на капітальних витратах). Типовий термін окупності нової теплоелектроцентралі, що використовує сучасне обладнання і працює на покупній біомасі, становить близько 10 років при вартості палива 400 грн./т та відпускній ціні теплової енергії – 200 грн./Гкал. Для зменшення терміну окупності принаймні до 7 років, що є мінімально необхідним для зацікавлення інвесторів, коефіцієнт «зеленого» тарифу треба підвищити до 2,7.</p> <p>Також варто відмітити, що з існуючим коефіцієнтом $K=2,3$ для біомаси Україна знаходиться на 7-му місці серед країн ЄС, а із запропонованим коефіцієнтом $K=2,7$ Україна буде на 6-му місці (в той час, як чинний ЗТ для сонячної енергетики в Україні на 1-му місці серед країн ЄС, а для вітрової енергетики – 5-му). Європейський досвід показує, що ЗТ тариф для електроенергії з біогазу, повинен бути приблизно на 30% вище, відповідного коефіцієнту для біомаси. Тобто, для досягнення терміну окупності 7-10 років коефіцієнт ЗТ для біогазу має бути не менш як 3,0 для біогазу, отриманого з біомаси сільськогосподарського походження, та 2,7 – для всіх інших видів біогазу.</p> <p>Розрахунки проведені БАУ для проектів з вироблення електричної енергії з біогазу дійсно не враховують дохід від продажу тепла, а тому і мають</p>

		<p>значний термін окупності. Такий підхід відповідає європейському досвіду та типовому розташуванню біогазових станцій (на базі свиноферм, корівників тощо), тобто досить далеко від потенційних споживачів тепла. Середній показник для країн ЄС – лише біля 20% тепла, виробленого на біогазових станціях, продається споживачам.</p> <p>Для розрахунків терміну окупності проектів з використанням біомаси як палива дохід від продажу тепла враховувався згідно чинних тарифів.</p>
НКРЕ КМУ	Побутові відходи до альтернативних джерел енергії не віднесені	Погоджуємося з даним коментарем. Вважаємо за необхідне внесення побутових відходів в ЗУ «Про альтернативні види палива», що може бути зроблено внесенням відповідної правки в законопроект №2946.
НКРЕ КМУ	Світова практика впровадження пільгових («зелених» тарифів для електроенергії), виробленої з альтернативних джерел енергії, не передбачає встановлення такого тарифу для електроенергії, виробленої з побутових відходів.	Дане зауваження є не зовсім коректним. Так відомо, що в певних країнах ЄС (Австрія, Великобританія, Нідерланди Португалія) встановлено «зелений» тариф для теплової та електричної енергії, отриманої з твердих побутових відходів.
НКРЕ КМУ ГНЕУ	Повернення інвестицій, вкладених у будівництво сміттепереробних заводів відбувається за рахунок: а) плати за прийом сміття...	Так, досягнення окупності роботи сміттепереробних заводів можливе лише за умови підвищення тарифів на переробку сміття в 5-10 разів. Таке підвищення тарифу мало б значні негативні соціальні наслідки та неможливе за нинішніх економічних умов. А тому використання обладнання європейського зразка можливе тільки при одночасному введенні зеленого тарифу з $K=3,0$ і частковим підвищенні тарифів на переробку ТПВ (згідно розрахунків БАУ).
ГНЕУ	У Пояснювальній записці до законопроекту доцільно було б також надати інформацію щодо нинішнього стану використання побутових відходів у виробництві електроенергії (в частині, зокрема, контингенту відповідних суб'єктів, рівня завантаження сировиною наявних потужностей, кількості виробленої електроенергії тощо).	Дане питання детально висвітлено в Аналітичній записці БАУ №5 «Перспективи виробництва електричної енергії з біомаси в Україні» (http://uabio.org/activity/uabio-analytics/780-uabio-position-paper-5)

НКРЕ КМУ	Нерегульованим залишається питання щодо граничних значень викидів забруднюючих речовин при спалюванні побутових відходів та органу, який повинен здійснювати моніторинг таких викидів	Дане питання врегульоване Наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища України № 309 від 27.06.2006 «Про затвердження нормативів граничнодопустимих викидів забруднюючих речовин із стаціонарних джерел».
НКРЕ КМУ	Часткове чи повне заміщення на об'єктах електроенергетики такого викопного палива як вугілля, може призвести до негативних наслідків пов'язаних з соціально-економічним станом регіонів країни, де вугільна галузь забезпечує роботою значну частину населення.	Типове в світовій практиці домішування біомаси до викопних палив становить лише біля 5%. В той же час, внаслідок енергетичного використання біомаси, очікується створення нових робочих місць, в першу чергу, в сільській місцевості. Ці робочі місця пов'язані з виробництвом, заготівлею та поставкою біомаси як палива, а також обслуговуванням біоенергетичного обладнання. Очікуваний приріст нових робочих місць при заготівлі та використанні біомаси перевищить можливе скорочення робочих місць при видобуванні вугілля. Окрім цього, використання технології сумісного спалювання призведе до покращення екологічних показників роботи ТЕС, в тому числі викиди сірки, оксидів азоту та твердих часток зменшаться щонайменше на 5%, про що свідчить досвід застосування даної технології в країнах ЄС.
НКРЕ КМУ	Здійснення моніторингу та верифікації частки біомаси при її сумісному спалюванні з викопними паливами потребує розробки комплексної методики визначення обсягів електричної енергії, виробленої з різних видів палива, значних витрат часу та людських ресурсів...	Згодні, що є певні труднощі з організації моніторингу та верифікації частки біомаси при її сумісному спалюванні з викопними паливами, проте Україна може скористатися досвідом країн ЄС, де це питання було успішно вирішено (в тому числі, Австрія, Бельгія, Великобританія, Ірландія, Польща, Словенія, Чехія).
ГНЕУ	Управління вбачає недоцільним визначення у Законі України «Про електроенергетику» (зміни до ст. 17-1) поняття «побутові відходи», яке повністю дублює визначення цього поняття, що міститься у Законі України «Про відходи».	Відповідний термін не вводиться, а лише береться із ЗУ «Про відходи». За необхідності погоджуємося з можливістю його вилучення з метою уникнення дублювання терміну з ЗУ «Про відходи».